

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie

Verschijnt maandelijks

23e jaargang nr. 2 — febr. 1973

INHOUD: 8 bladzijden

TWEEKLEPPIGEN pag. 55-56

ZOOGDIEREN pag. 11-14

VARIA MARITIMA pag. 237-238

WALVISSEN BESCHERMD IN DE V.S.

De Verenigde Staten hebben alle walvissen geplaatst op de lijst van bedreigde diersoorten en als gevolg daarvan is de invoer van alle produkten afkomstig uit de walvisindustrie verboden.

Deze beslissing betekent een belangrijke vooruitgang in het streven tot het behoud van de walvispopulatie, waarop momenteel ten dele roofbouw wordt gepleegd.

Walvissen worden gevangen met speciale vloten en deels verwerkt op fabriekschepen. De produkten zijn zeep, cosmetica, margarine, machine-olie en hondenvoer.

De Amerikaanse minister van binnenlandse zaken heeft gezegd, dat dat allemaal wel nuttige produkten zijn, maar dat de fabricage ervan niet het voortbestaan van de walvissen, de grootste dieren van de wereld, in gevaar mag brengen.

SOEPSCHILDPAD WORDT BESCHERMD

De Franse autoriteiten van Réunion hebben Europa-eiland, tussen de kust van Zuid-Afrika en Madagascar de status van maritiem nationaal park verleend, zulks ter bescherming van de grootste bekende broedplaats van de soepschildpad *Chelonia mydas*, max. lengte 1,2 m, gewicht 135 - 180 kg, een soort die ernstig bedreigd wordt. Men hoopt hierdoor het voortbestaan van de soort veilig te stellen. Bovendien kan op deze wijze blij-

vend worden voorzien in de behoeften van de kustbewoners van Madagascar, voor wie het vlees van deze schildpad een deel van het normale voedselpakket vormt.

Met steun van het Wereld Natuur Fonds heeft George R. Hughes van het Oceanic Research Institute in Durban een onderzoek ingesteld, waarvan het bovenstaande het resultaat is.

Op sommige stranden van Europa-eiland is de strijd om de broedplaatsen zo groot — het gehele jaar door komen hier elke nacht ongeveer 700 schildpadden op het strand — dat daarbij menige nestplaats en vele eieren worden vernield. Het overbrengen van eieren naar veiliger plaatsen zou stellig aan de populatie ten goede komen. Volgens Hughes zouden hier in een maand 4274 schilpadden meer dan 1.318.000 eieren hebben afgezet. De totale jaarlijkse eierproductie zou in astronomische getallen lopen, althans bij behoorlijke bescherming.

Het onderzoek van Hughes is aanleiding tot het instellen van vijf maritieme parken in het zuiden van Afrika geweest, terwijl nog tenminste vier broedplaatsen van schildpadden daarvoor op de nominatie staan. Het grootste gevaar dat de zeeschildpadden in onze tijd bedreigt is het rapen van de eieren, dus niet het eten van schildpadsoep.

DUIKBOOT DUKT BLOEDKORAAL!

In juni 1972 liep in Duitsland een bijzonder soort duikbootje van stapel. Dit schip dat „Selmar” is gedoopt is 7 meter lang en is speciaal gebouwd voor het verzamelen van bloedkoraal in de Middellandse Zee.

Daartoe is dit schip aan de voorzijde onder de boeg voorzien van een bo1-vormig gedeelte met vier patrijspoorten waar doorheen de zeebodem kan worden geobserveerd. Verder is er aan de voor-

zijde een soort hydraulisch bediende grijpparm aanwezig, waarmee het koraal kan worden losgerukt.

Het vaartuig zal gaan opereren op een diepte van 300 meter en kan een snelheid onder water bereiken van 5 km per uur. Te vrezen valt dat dit schip een ernstige bedreiging zal gaan vormen voor de koraalstand in de Middellandse Zee, te meer daar de hoge kosten van dit vaartuig alleen door grote vangsten zijn goed te maken.

M.M.

GALEOMMA TURTONI (SOWERBY) IN SPAANS GRUIS

Tijdens mijn verzamelreis naar Spanje trof ik te Cambrils een aantal schelpjes in het gruis aan, die er zo merkwaardig vers uitzagen, dat ik hoopte ook enkele doubletten in het gruis aan te treffen. Een ijdele hoop, want naast de 10 losse kleppen vond ik geen enkel doublet.

Bij het determineren kwam ik achter de oorzaak van dit fenomeen.

Het bleek *Galeomma turtoni* (Sowerby) te zijn, die een buitengewoon zwak inwendig ligament bezit, terwijl de slotstanden geheel ontbreken.

Het schelpje is in meer dan één opzicht merkwaardig. Het valt onmiddellijk op dat het ventraal geweldig gaapt. Dit is niets anders dan een aanpassing aan de actieve leefwijze van dit dier, dat — hoewel behorende tot de tweekleppigen — zich voortbeweegt als een buikpotige, waarbij de beide schelphelften zo ver mogelijk worden uitgespreid.

Soms hecht het dier zich vast met de byssus, maar deze wordt verwijderd als het dier behoefte voelt om zich te verplaatsen.

Het is duidelijk, dat bij een dergelijke leefwijze slottanden eerder een belemmering zijn dan een hulp. Het ligament daarentegen, dat antagonistisch werkt

t.o.v. de sluitspier en de schelphelften van elkaar drukt, is dus juist erg praktisch.

RAPANA PONTICA NOV. SPEC. NORDSIECK

In juli 1959 zond Mr. Demir van het Hydrobiologisch instituut te Istanboel 4 gave exemplaren van een slak uit de familie der Muricidae, naar Parijs. De slak, waarvan het recente massale voorkomen in het Karkinitzky en het Djarylgachsky bekken in de Zwarte Zee een ernstige bedreiging vormt voor de oester-teelt, werd door E. Fischer Piette gehouden voor *Rapana bezoar var. marginata Valenciennes*.

Dit is een soort met een groot verspreidingsgebied in het verre Oosten (China, Japan, Filippijnen).

Ook voor de Bulgaarse kust blijkt deze soort algemeen te zijn. Het centrum van de verspreiding is hier Trabron. In de Zee van Marmora is hij tot dusver nog niet aangetroffen evenmin als in het westelijk deel van de Zwarte Zee.

Volgens Nordsieck echter is dit niet juist. Hij annonceert deze soort als een nieuwe soort en wel *Rapana pontica nov. spec. Nordsieck*.

Hij beschouwt hem als een overgangsvorm tussen *Rapana bezoar* en *Rapana thomasiana* (Crosse), die o.m. ook in Japan voorkomt.

DE DOLLARD IN GEVAAR

De werkgroep Milieuhygiëne Groningen tracht steun te verlenen aan de pogingen de indijking van de Dollard te voorkomen.

Zij doet dit door middel van een handtekeningenactie.

Ieder die hieraan mee wil werken, kan op aanvraag handtekeningenlijsten verkrijgen. Het adres is: Werkgroep Milieuhygiëne Groningen, Guyotplein 5a, Groningen. Tel. 050 - 13 57 02.